

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobkyně: **N. T. H.**, zastoupené advokátem JUDr. Jaroslavem Dospělem se sídlem Moskevská 373/37, Praha 10, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 3. 2005, sp. zn. 63 Az 185/2004,

t a k t o :

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalovanému se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „žalovaný“) ze dne 8. 10. 2004, č. j. OAM-2904/VL-20-05-2004, o zamítnutí její žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Stěžovatelka v kasační stížnosti uplatňuje důvod obsažený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), čímž namítá nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí její žaloby, zároveň však uvádí, že je přesvědčena, že se žalovaný dopustil vad v řízení způsobených porušením zákona při zjišťování skutkové podstaty.

Stěžovatelka připomíná, že byl žalovaný povinen zjistit přesně a úplně skutečný stav věci, což ale neučinil a stěžovatelčinu žádost o azyl zamítl. Kdyby postupoval správně, musel by zjistit, že sociální skupina Vietnamců žijících v ČR je ve Vietnamu vystavena po návratu tlaku úřadů, které si je předvolávají a ptají se na důvody pobytu v ČR. Svým postupem porušil žalovaný § 12 zákona o azylu a pochybení nenapravit ani krajský soud.

Zároveň stěžovatelka uvádí, že nebyly posouzeny humanitární důvody skryté za ekonomické potíže konstatované v rozhodnutí žalovaného. Ve skutečnosti jsou však tyto ekonomické důvody představovány tím, že děti ve stěžovatelčině rodině budou trpět hladem, pokud nebude rodina finančně podporována stěžovatelkou, neboť vesnice ve Vietnamu neposkytují žádné pracovní příležitosti.

Stěžovatelka nemohla tyto skutečnosti doplnit již ve správním řízení, neboť nebyla seznámena se všemi podklady pro rozhodnutí a nebyla vyzvána k jejich doplnění.

Z těchto důvodů stěžovatelka navrhuje zrušit napadený rozsudek krajského soudu a zároveň žádá, aby byl její kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného správního spisu především zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 30. 9. 2004 na základě žádosti, v níž je jako důvod žádosti o azyl uvedeno, že do ČR stěžovatelka přijela jako turistka a zjistila, že je tu mnohem lepší život než ve Vietnamu, proto se rozhodla zde zůstat. Vzhledem k tomu, že neměla platné doklady, rozhodla se požádat o azyl. Totéž vyplývá i z protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 5. 10. 2004. Z tohoto pohovoru navíc vyplynulo, že ve Vietnamu pracovala jen příležitostně a její výdělky byly nízké, stejně jako její životní úroveň. I v tomto pohovoru potvrdila, že o azyl požádala ve snaze legalizovat svůj pobyt v ČR.

Žalovaný předmětnou žádost o poskytnutí azylu zamítl svým výše označeným rozhodnutím ze dne 8. 10. 2004 jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, neboť shledal, že stěžovatelka neuváděla žádnou skutečnost svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování podle § 12 zákona o azylu. Těmito důvodům nelze podřadit ekonomické problémy v zemi původu, které jsou důsledkem všeobecného hospodářského stavu ve Vietnamu, ani snahu o legalizaci pobytu v ČR. K řešení těchto problémů měla stěžovatelka spíše využít nástrojů zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. Žalovaný se pak pro nadbytečnost takových úvah již nezabýval tím, zda stěžovatelka splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu, a nehodnotil ani překážku vycestování podle jeho § 91.

Proti tomuto zamítavému rozhodnutí podala stěžovatelka žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě, v níž pouze uvedla, že s napadeným rozhodnutím žalovaného nesouhlasí a žádá o jeho nové projednání, neboť žalovaný porušil několik v žalobě vyjmenovaných ustanovení zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu, a § 12 zákona o azylu.

Krajský soud v Ostravě tuto žalobu zamítl shora označeným rozsudkem, když uvedl, že ze všech stěžovatelčiných úkonů učiněných ve správním řízení je zjevné, že neopustila Vietnam kvůli azylově relevantnímu pronásledování či obavám z něj. Žalovaný proto nepochybil, když její žádost o azyl zamítl jako zjevně bezdůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Krajský soud neshledal ani stěžovatelkou obecně tvrzená porušení správního řádu, zejména z protokolu o pohovoru s ní zjistil, že jí byla dána možnost,

aby se před vydáním rozhodnutí vyjádřila k protokolu o pohovoru, či navrhla jeho doplnění. Ze všech těchto důvodů krajský soud posuzovanou žalobu zamítl výše označeným rozsudkem napadeným touto kasační stížností.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je stěžovatelka chráněna před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelky žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Stěžovatelka (*pozn. soudu:* na tom, že se jedná o ženu, nemůže jistě nic změnit ani fakt, že o ní její právní zástupce vytrvale pojednává v kasační stížnosti jako o muži, místy ji dokonce označuje jako žalovaného) ve své kasační stížnosti výslovně uvádí, že ji podává z důvodu obsaženého v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., avšak vzhledem k tomu, že tato její kasační stížnost míří proti rozsudku krajského soudu, tedy proti rozhodnutí věcně přezkoumávajícímu napadené správní rozhodnutí, nemůže tento tvrzený důvod být vůbec uplatněn, neboť se z povahy věci nejedná „*rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.*“ K tomu se ostatně Nejvyšší správní soud vyjádřil již ve svém rozsudku ze dne 27. 5. 2004, sp. zn. 3 Azs 32/2003, kde uvedl: „*Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodů tvrzené nezákonnosti rozhodnutí krajského soudu o odmítnutí návrhu nebo zastavení řízení. Pokud však krajský soud v napadeném rozsudku nerozhodl o odmítnutí návrhu ani o zastavení řízení, ale žalobu zamítl, je tento důvod uplatněný v kasační stížnosti zcela nepřipadný.*“ Z kasační stížnosti je však dostatečně zjevné, že věcně stěžovatelka namítá vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu a že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem, tedy důvody spadající pod písmeno b) předmětného ustanovení, proto bude i posouzení Nejvyšším správním soudem vedeno právě tímto směrem.

První stěžovatelčina námitka směřuje proti tomu, že žalovaný dostatečně nezohlednil fakt, že Vietnamci, kteří žili po určitý čas v ČR, jsou po svém návratu vystaveni tlaku vietnamských úřadů. K tomu je třeba jednak uvést, že tuto skutečnost stěžovatelka zmínila poprvé až v kasační stížnosti, a dopadá tak na ni ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s., jednak nelze shledat, že by tyto stěžovatelkou uváděné problémy dosahovaly intenzity, která by založila důvodnost její žádosti o azyl. Návrat do země původu je pro neúspěšné žadatele o azyl vždy spjat s určitými potížemi, v případě žadatelů z Vietnamské socialistické republiky však nelze konstatovat, že by tyto potíže dosáhly azylově relevantní intenzity.

Ke srovnatelným potížím žadatelů o azyl pocházejících právě z této země se ostatně Nejvyšší správní soud již vyjádřil např. ve svém rozsudku ze dne 18. 12. 2003, sp. zn. 2 Azs 51/2003: „*Neuveďte-li cizinec žádné skutečnosti, které by nasvědčovaly, že by byl ve Vietnamu pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, ani že má z tohoto pronásledování odůvodněný strach, nelze mu azyl udělit, a to s poukazem na nesplnění podmínek v § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Samotná skutečnost, že cizinec nezískal po návratu z České republiky, kde se zdržoval na základě povolení k dlouhodobému pobytu, zpět svoje původní zaměstnání, protože se vrátil o několik let později než měl, a skutečnost, že byl také vyloučen z komunistické strany, nelze bez dalšího za splnění podmínek § 12 zákona o azylu považovat.*“

Dále stěžovatelka tvrdí, že nebyly dostatečně posouzeny humanitární důvody její žádosti o azyl. V této otázce je třeba odkázat na setrvalou správní judikaturu. Tak v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003, bylo uvedeno: „*Na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).*“ Míra správního uvážení správního orgánu je tedy za situace, kdy se ustanovení § 14 zákona o azylu omezuje při určení důvodů, pro něž je možné humanitární azyl udělit, na konstatování, že se jedná o důvody hodné zvláštního zřetele; poměrně široká. Přitom prostor soudního přezkumu správních rozhodnutí u přiznání či nepřiznání humanitárního azylu je v souladu s citovaným judikátem naopak omezen, což však jistě ani ve vzájemné kombinaci neznamena, že by přiznávání humanitárního azylu mohlo být určováno pouhou libovůlí správního orgánu.

Ve svém rozsudku ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. 2 Azs 8/2004, pak Nejvyšší správní soud doplnil: „*Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. Zatímco tak v jiných právních předpisech reaguje zákonodárce na skutečnost, že není schopen předpokládat všechny situace, v nichž je určitý postup – zde poskytnutí azylu – vhodný či dokonce nutný, typicky demonstrativními výčty za účelem odstranění či alespoň zmírnění tvrdostí; v zákoně o azylu zvolil kombinaci dvou ustanovení obsahujících výčty taxativní a jednoho ustanovení umožňujícího pohledem humanitárních hledisek řešit situace nezahrnutelné pod předchozí dvě ustanovení. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá obecně z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.*“

Jak bylo uvedeno výše v rekapitulaci obsahu správního spisu, žalovaný neposuzoval udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu z důvodu nadbytečnosti takového posouzení v situaci, kdy byla stěžovatelčina žádost posouzena jako zjevně nedůvodná, když navíc neuváděla nic, co by vedlo k závěru, že by u ní byly dány důvody hodné zvláštního zřetele ve smyslu § 14 zákona o azylu, takové skutečnosti poprvé zmiňuje

až v kasační stížnosti. I Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s názorem, že v případě zamítní žádosti o azyl jako zjevně nedůvodných je výrok o přiznání či nepřiznání humanitárního azylu již prakticky nadbytečný. To přitom dále omezuje limity soudního přezkumu této otázky, jež jsou značně úzké i v případech neposkytnutí humanitárního azylu při neudělení azylu podle § 12 zákona o azylu.

Důvodná pak není ani stěžovatelčina poslední námitka, neboť nelze tvrdit, že neměla možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí a doplnit je. V rámci pohovoru konaného dne 5. 10. 2004 byla žalovaným výslovně vyzvána, zda chce předložit nějaké doklady nebo dokumenty a zda chce něco dodat nebo doplnit. Žádné doplnění dokladů či dokumentů nepožadovala a jako jediné doplnění pohovoru znovu zopakovala, že chce v ČR zůstat a pracovat. Tento průběh pohovoru přitom potvrdila svým podpisem protokolu o něm za asistence tlumočnicka (č. l. 17 správního spisu).

Lze proto uzavřít, že Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal naplnění namítaného důvodu kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť - jak vyplývá ze shora uvedeného - v souzené věci nebyly shledány vady řízení spočívající v tom, že by skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, neměla oporu ve spisech nebo s nimi byla v rozporu, či že by při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. dubna 2006

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu